

EU2022.CZ
Parlamentní dimenze

POSLANECKÁ
SNĚMOVNA
PARLAMENTU
ČESKÉ REPUBLIKY

Setkání předsedů Konference parlamentních výborů pro evropské záležitosti parlamentů Evropské unie (COSAC)

Praha, 10. – 11. července 2022

Podkladový materiál pro druhou část jednání

Média a demokracie: současné výzvy

Svobodná, nezávislá, pluralitní a zodpovědná média mají nevyčísitelnou hodnotu pro dobré fungování demokracie. Je to rovněž oblast, v níž je třeba při tvorbě politik činit citlivé hodnotové soudy a vyvažovat svobodu projevu, informací a médií s bezpečnostními zájmy, včetně hybridních hrozeb. V rámci regulace musí být komerční a tržní aspekty přizpůsobeny potřebě skutečné plurality médií namísto koncentrace mediální moci a vést k odpovědnosti masmédií za jejich společenské dopady.

V oblasti svobody a pluralismu médií je řada výzev počínaje bezpečností novinářů, šířením dezinformací, nezávislostí a nestranností regulačních orgánů a médií veřejné služby až po transparentnost vlastnictví médií.

Na úrovni EU je regulace médií založena převážně na pravomocích týkajících se vnitřního trhu. Všechny iniciativy dotýkající se médií ale musí zohledňovat a ochraňovat společné hodnoty, na nichž je založena Unie. To zahrnuje svobodu, demokracii a pluralismus. Podle [Listiny základních práv Evropské unie](#) musí být respektována svoboda a pluralita sdělovacích prostředků. Tyto hodnoty musí být plně zachovány v digitálním prostředí, kde je význam EU a potřeba společných pravidel evidentní. K tomu vedoucí principy jsou diskutovány na základě návrhu [Evropského prohlášení o digitálních právech a zásadách pro digitální dekádu](#) předloženého Komisí.

[Evropský akční plán pro demokracii](#) předložený Komisí pokrývá mnoho témat, která se přímo nebo nepřímo týkají médií – podpora svobodných a spravedlivých voleb, prosazování svobody sdělovacích prostředků a boj proti dezinformacím. [Usnesení Evropského parlamentu ze dne 25. listopadu 2020 o posílení svobody sdělovacích prostředků: ochrana novinářů v Evropě, nenávistné projevy, dezinformace a úloha platform](#) také nastínilo komplexní postoj k různým aspektům svobody médií v EU, včetně významu mediální gramotnosti.

Situace svobody a pluralismu médií v členských státech EU je každoročně posuzována v rámci [Zprávy o právním státu](#). V roce 2021 byl zaznamenán nárůst útoků a násilí proti novinářům. **Bezpečností novinářů** se zabývá Komise v [Doporučení o ochraně, bezpečnosti a posílení postavení novinářů a dalších pracovníků sdělovacích prostředků v Evropské unii](#) ze září 2021. Dne 21. června 2022 přijala Rada [závěry o ochraně a bezpečnosti novinářů a dalších pracovníků sdělovacích prostředků](#). Ty mimo jiné vyzývají k posílení financování pro nezávislou a investigativní žurnalistiku, k zohledňování online bezpečnosti a svobody projevu novinářů a jiných pracovníků v médiích ve všech relevantních iniciativách, včetně ochrany žen a menšin působících v médiích. Členské státy by měly podporovat rozvoj iniciativ pro mediální a informační gramotnost. Podpora by měla být

EU2022.CZ
Parlamentní dimenze

POSLANECKÁ
SNĚMOVNA
PARLAMENTU
ČESKÉ REPUBLIKY

poskytnuta nezávislým novinářům a mediálními pracovníky, včetně exulantů, zejména ze zemí jako je Ukrajina, Bělorusko a Ruská federace, kteří usilují o nezávislé a nestranné zpravodajství z válečných konfliktů.

Komise rovněž předložila návrh právního rámce pro řešení [zneužívajících žalob proti novinářům a obráncům lidských práv \(tzv. „SLAPP“\)](#).

Na vnitrostátní i evropské úrovni probíhá debata o politických přístupech a osvědčené praxi v **boji proti dezinformacím**. Začínají se formovat společné evropské principy, zejména v ustanoveních Aktu o digitálních službách a [posíleného kodexu boje zásad proti dezinformacím](#), jakož i v [návrhu nařízení o transparentnosti a cílení politické reklamy](#). Tento návrh míří primárně na ochranu integrity voleb a otevřené demokratické debaty před manipulacemi založenými na algoritmech a netransparentních kampaních.

Dezinformace jsou často nástrojem zahraničního vměšování. Proto patří svoboda a pluralita médií mezi hodnoty, které mohou být zohledňovány v [unijním rámci pro prověřování přímých zahraničních investic](#). Na základě činnosti [Zvláštního výboru pro zahraniční vměšování do všech demokratických procesů v Evropské unii, včetně dezinformací](#) přijal Evropský parlament také [Usnesení ze dne 9. března 2022 o zahraničním vměšování do všech demokratických procesů v Evropské unii, včetně dezinformací](#), které obsahuje četná doporučení.

Vzhledem k **hospodářským problémům mediálních podniků v krizi vyvolané nemocí COVID-19** představilo [sdělení Komise Evropská média v digitální dekádě – Akční plán na podporu oživení a transformace](#) komplexní vizi a plán pro hospodářskou obnovu a transformaci médií.

[Revidovaná směrnice o audiovizuálních mediálních službách](#) stanoví pravidla pro **nezávislost mediálních regulačních orgánů**, podporuje **transparentnost vlastnictví médií** a uznává, že by nemělo být zasahováno do redakčních rozhodnutí. Vztahuje se ale pouze na specifický segment médií.

Evropský akt o svobodě sdělovacích prostředků, který má Komise představit do konce tohoto roku, bude stavět na všech výše zmíněných iniciativách a bude je doplňovat. *Podle Komise „se zaměří na odstranění překážek, které brání zřizování a provozování mediálních služeb, a měla by vytvořit společný rámec pro zlepšování vnitřního trhu v mediálním odvětví s cílem chránit zde svobodu a pluralitu sdělovacích prostředků. Bude v souladu s úsilím EU o prosazování demokratické účasti, boj proti dezinformacím a podporu svobody a plurality sdělovacích prostředků sdělovacích prostředků, jak uvádí Akční plán pro evropskou demokracii.“*

Politiky EU související s médii mají rovněž významný **kulturní rozměr** a měly by vždy přispívat k utváření **společného evropského veřejného prostoru**, který je nezbytným předpokladem úspěchu a pokroku politické integrace v Evropě.